

‘Hallo! Kijk eens wat er *echt* gebeurt in Israël’

Haim Divon LLB

Tekst: Jacques Geluk

Haim Divon heeft als Israëlichs ambassadeur in Nederland gemerkt dat het sentiment jegens zijn land is veranderd. “Sommige kringen zijn niet meer zo pro-Israël als vroeger, maar kritisch of soms zelfs vijandig. Dat heeft mijn werk juist uitdagend gemaakt.” Het probleem is volgens Divon dat velen zo gefocust zijn op het Israëlichs-Palestijnse conflict, dat ze de kansen die zijn land biedt aan bedrijven en de toeristische mogelijkheden niet zien. “Ze realiseren zich niet dat dit conflict, zonder af te doen aan de ernst ervan, pas op de vijfde plaats staat in de lijst van bedreigingen die wij zelf hanteren.” Ter gelegenheid van zijn afscheid geeft Divon graag zijn visie.

Hij heeft als ambassadeur van Israël vijf heerlijke jaren gehad in Nederland en is vast van plan nog eens terug te komen. “De band tussen Nederland en Israël is speciaal. Tijdens het WK voetbal van 2014 hebben ontzettend veel Israëliërs het Nederlands elftal gesteund”, zegt Haim Divon, die zelf te boek staat als Sparta-fan. “Nederland is bovendien nog steeds een van onze grootste handelspartners. Toch is het sentiment de laatste jaren veranderd en de kritiek op Israël toegenomen. De uitdagingen die ik daardoor ben tegengekomen hebben mijn werk veel uitdagender en interessanter gemaakt dan bijvoorbeeld mijn ook al geweldige ambassadeurschap in Canada, een grote vriend van Israël, aan het begin van deze eeuw. Ik heb veel door pro-Palestijnse groeperingen georganiseerde bijeenkomsten bezocht, betrokkenheid getoond en ben discussies niet uit de weg gegaan. Ook dat heeft mijn werk hier zo bijzonder gemaakt.” Divon is trots dat het is gelukt ondanks alle meningsverschillen contacten en relaties te onderhouden en behouden.

“Een groot aantal mensen kent de geschiedenis van ons land en de context van het conflict niet. Daardoor kunnen zij wat zich nu afspeelt tussen Israël en de Palestijnen niet goed interpreteren. Zij zien vooral een sterk, machtig Israël en constateren dat er illegale nederzettingen zijn. In veler ogen zijn wij de bezetter. Zeker jongere generaties weten weinig van de holocaust en voelen zich niet schuldig over wat destijds ook in Nederland met de joodse bevolking is gebeurd. Ze hebben er geen gevoel bij. Bovendien zijn ze niet bekend met de strijd die Israël sinds zijn ontstaan in 1948 heeft gestreden”, vertelt Divon gepassioneerd. “Bijna zeventig jaar geleden telde Israël 650.000 inwoners, die het moesten opnemen tegen bureaus die de komst van de joodse staat niet accepteerden. Toch zijn we erin geslaagd onder vaak dramatische en moeilijke omstandigheden een geavanceerde staat op te bouwen.” Een wonder, vindt Divon, die erop wijst dat Israël ook in de werkelijkheid van vandaag sterk moet blijven om zijn burgers te kun-

nen beschermen. Tegen de duizenden raketten die al vele jaren vanuit Gaza het land binnenkomen bijvoorbeeld.

SCHUILKELDERS

“Dankzij een door onszelf ontwikkeld systeem kunnen we die onderscheppen en ervoor zorgen dat iedereen binnen 15 seconden nadat het alarm klinkt een schuilkamer kan vinden. Scholieren weten precies wat hen te doen staat. Dat heb ik verteld aan middelbare scholieren en studenten in Nederland, voor wie ik graag sprak en van wie er veel pro-Palestijns zijn. Maar ook dat elk conflict helaas slachtoffers kent, wij er niet om hebben gevraagd en gesprekken met andere landen weinig hebben opgeleverd. Studenten horen, net als andere Nederlanders, op televisie de sirenes bij een aanval op een Israëliërs doelwit. Ze zien een stip in de

Israël biedt start-ups en multinationals alle kansen

lucht, maar de cameraman staat bijna nooit op de goede plek als die explodeert. Wie geen bloed ziet, ervaart geen drama en krijgt geen sympathie.” Ze zien echter wel beelden van bebloede mensen en verwoestingen in Palestijnse steden, wat volgens Divon “het toch al verstoorde beeld over Israël” versterkt en gevoelens van sympathie één richting uitstuurt.

De oud-ambassadeur erkent natuurlijk het recht van Nederlandse non-gouvernementele organisaties, parlementsleden en burgers om kritiek te hebben op Israël, maar als zij vervolgens zeggen dat Nederland kampioen mensenrechten is, fronsst hij op zijn minst zijn wenkbrauwen. Divon

vraagt zich ook af waarom de focus vooral op zijn land gericht is en veel minder op wat er gebeurt in Syrië, Irak, Afghanistan, Pakistan, Libië, Jemen en Libanon. Hij geeft een voorbeeld. “Een student gaf me de naam van een Palestijns jongetje dat was omgekomen in Gaza. Ik zei dat het me speet en niemand wil dat zoiets gebeurt, maar eveneens dat steriele oorlogen niet bestaan. De namen van de vele Syrische kinderen die zijn gesneuveld door oorlogsgeweld kan, op een enkele uitzondering na, niemand noemen, dat zijn er echter wel honderd keer zoveel. Mensen die echt begaan zijn met slachtoffers zouden hun aandacht ook op andere landen moeten richten en komen dan hoop ik tot de conclusie dat Israël op nummer 50 of helemaal niet op hun lijst moet staan. Het probleem is dat de meesten gaan voor korte beelden en krantenkoppen en geen tijd meer hebben om te luisteren en commentaren te lezen en dus een oordeel vormen op basis van incomplete informatie.” Bovendien hebben de media volgens Divon de neiging te sympathiseren met wie zij beschouwen als de underdog. “Daardoor maken Nederlanders niet of nauwelijks kennis met het normale leven, de cultuur en de mogelijkheden die ons land biedt.”

INNOVATIE EN IDEEËN

Dat heeft gevolgen. “Tel Aviv is een geweldige stad. Als ik mensen vraag waarom ze daar niet naartoe gaan, kijken ze me aan of ik gek ben. Ze zien Israël als oorlogsgebied, niet als vakantiebestemming of als land om zaken mee te doen. Hallo! Kijk eens wat er allemaal gebeurt!” Divon wijst op grote multinationals die zich in Israël vestigen en er laboratoria en onderzoeks- en ontwikkelingscentra opzetten. “Israël is een ideaal land voor mensen die op zoek zijn naar innovatie en nieuwe ideeën. Kijk naar het grote aantal start-ups, ons handelsvolume en bruto nationaal product. We doen het als klein land met acht miljoen inwoners uitstekend. Israëliërs high-tech bedrijven staan op de derde plaats in de Nasdaq, na de Verenigde Staten en China. Nederland is al één van onze grootste handelspartners, maar dat zou nog veel meer kunnen zijn.” Ook men-

sen die denken dat Israël een verdord land is met een enorm watertekort stelt hij gerust. “Dat is al lang niet meer zo. We exporteren nu zelfs agrarische producten. Door de ontwikkeling van een druppelirrigatiesysteem en, in de twee grootste installaties ter wereld, het ontzilten van zout water is er voldoende water. Bovendien wordt tachtig procent van het water dat nodig is voor de landbouw hergebruikt, waarmee wij wereldwijd op de eerste plaats staan. Spanje staat op twee met zestien procent.”

Mensen die eenmaal in Israël zijn geweest, zowel toeristen, zakenmensen als experts die het land bezochten toen hij leiding gaf aan Israëls Nationale Agentschap voor Internationale Samenwerking, ruilen hun scepsis over het algemeen heel snel in. “Ze zijn verbaasd dat ze in zo’n modern en levendig land terecht zijn gekomen, dat in niets lijkt op wat ze hadden verwacht.”

OPTIMIST

“Wij zijn niet perfect, niemand is dat, maar het is bijzonder dat wij ondanks de oorlog, aanvallen en een conflictsituatie die al zeventig jaar duurt een moderne, democratische staat hebben opgebouwd. Wat de toekomst betreft ben ik een optimist. Als jij of ik zeventig jaar geleden had gezegd dat Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk in 2017 de beste vrienden zouden zijn, waren we opgesloten in een gekkenhuis. Het is wél gebeurd. Israël beschouwt Duitsland nu zelfs als zijn beste vriend in Europa. De joodse mensen hebben een bladzijde kunnen omslaan. Wanneer iemand dat toen zou hebben gesuggereerd, zou die persoon waarschijnlijk zijn opgehangen. De gave te leren van elkaar en verder te gaan moeten we koesteren. Persoonlijk heb ik een

goede relatie gehad en samengewerkt met de Palestijnse ambassadeur in Nederland en vele andere Palestijnen. Ondanks onze verschillen zijn we vrienden. Ook in Israël hebben we binnen de programma’s van het Agentschap voor Internationale Samenwerking gewerkt met veel Palestijnen, Jordaniërs en Egyptenaren. Niemand weet dat, want mensen zien alleen het conflict. We moeten in staat zijn daar voorbij te kijken en daarop baseer ik mijn optimisme.” Na zijn afscheid als overheidsdienaar wil Haim Divon verdergaan met handen uitsteken en bruggen bouwen.

‘We moeten in staat zijn voorbij het conflict te kijken’

NETANYAHU

Terugkijkend zegt hij: “Onze premier Benjamin Netanyahu heeft Nederland in 2012 bezocht toen ik net ambassadeur was en opnieuw rond mijn vertrek in 2016. Na de verkiezingen in Israël hebben velen, onder wie enkele parlementsleden, zich afgevraagd hoe het kan dat hij is herkomen. Dat is democratie, die moet je respecteren. De gemiddelde Israëli zal zeggen dat we hem juist in deze tijd nodig hebben. Niet

in de eerste plaats om het Israëliësch-Palestijnse conflict, waar Europa in meerderheid op focust. Dat staat voor ons op de vijfde plaats. Iran is de grootste bedreiging. Hezbollah is nummer twee, omdat die beweging over 150.000 raketten beschikt en snoeft elke plek in Israël te zullen raken. Nummer drie is Syrië en op vier staan de gebeurtenissen in Gaza. Daarom is het belangrijk dat iemand aan het roer staat die ervaren is. Of ik hem mag of niet mag speelt geen rol. Ik wil geen risico’s nemen met iemand die minder ervaring heeft.”

Voordat hij opstaat zegt Haim Divon: “Nederland was onze eerste Europese post, na Azië, Afrika en Noord-Amerika. Na het opruimen van mijn bureau vroeg ik mij af waarom twintig senior functionarissen van het ministerie van Buitenlandse Zaken in 2011 hun pijlen hadden gericht op Den Haag. Ik won en daar was ik heel blij mee. Al vlak na ons huwelijk bezochten we tijdens een reis door Europa ook Nederland. Toen we op Sri Lanka verbleven, waar ik hoofd van de missie was, voelden we ons nauw betrokken met de Nederlandse expats. Onze kinderen hadden dezelfde leeftijd. We hielden contact. Overall waar we waren gestationeerd hebben we – vooral dankzij mijn vrouw – vrienden voor het leven gemaakt. Op hun aanraden hebben we als sportieve types een fietsvakantie in Nederland gedaan. Een jaar later hebben we ook onze twee oudste kinderen, die in Londen studeerden, uitgenodigd en zijn we met z’n vijven door Nederland gaan fietsen. Daarna waren wij vastberaden: ik zou terugkeren als ambassadeur. En dat werd een bijzondere ervaring. We hebben ons hier goed thuis gevoeld.” In zijn koffer heeft de Haim Divon foto’s in traditionele Volendamse klederdracht, gemaakt tijdens zijn eerste vakantie en vorig jaar, mee naar huis genomen. 🇳🇱

Zijne Excellentie Haim Divon LLB was van augustus 2011 tot en met augustus 2016 ambassadeur van Israël in Den Haag. Daarvoor was hij ambassadeur in Ethiopië (1991-1993), consul (1981-1983) en ambassadeur in Canada (2000-2004) en ‘ambassador-at-large’ in door de tsunami getroffen landen Thailand, India, Sri Lanka en Indonesië (2004-2005). Diezelfde periode was hij pleitbezorger van maatregelen om het Israëliësch ontwikkelingsprogramma op één lijn te krijgen met de Millennium Ontwikkelingsdoelen (2004-2005). Verder was hij onder andere hoofd van Israëls Nationale Agentschap voor Internationale Samenwerking MASHAV en directeur-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken in Jeruzalem. haimdivon@speakersacademy.nl

Succesvolle operaties slagen *alleen met echte leiders*

Inspirerende lezingen door Haim Divon

Leiderschap is zoveel meer dan alleen personeel aansturen, een organisatie of zelfs een land besturen. Het kunnen voorbereiden, coördineren en als het nodig is stilhouden van grote operaties kenmerkt de ware leider. Haim Divon, die tot 2016 Israëlijs ambassadeur in Nederland is geweest, kan daarover tijdens

zijn lezingen boeiend vertellen. Uit de eerste hand. Hij heeft in 1991 Operatie Salomo als coördinator geleid. Bijna 15.000 Ethiopische joden zijn met 35 vliegtuigen binnen 16 uur naar Israël gebracht. Joodse organisaties en Israël zijn al sinds 1990 bezorgd over het lot van de Ethiopische joden (ook bekend als Beta Israel), wier welzijn in gevaar komt door de opmars van Eritrese en andere rebellen. Ze maken geheime plannen voor een luchtbrug om de joden die willen emigreren naar Israël te brengen. De Ethiopische regering van Mengistu Haile Mariam geeft uiteindelijk toestemming na een schriftelijke oproep van de Amerikaanse president George W. Bush. "Ik was als coördinator bij de operatie betrokken namens het interministerieel comité, dat verantwoordelijk was voor de planning en de uitvoering. Aan de actie is bijna een jaar van onderhandelen en minutieus voorbereiden voorafgegaan. Bovendien moest alles onder uiterste geheimhouding gebeuren. De operatie viel onder de militaire censuur", vertelt Haim Divon.

"Het vraagt veel leiderschap om zo'n delicate situatie tot een goed einde te brengen, maar het resultaat mocht er zijn. Er is niets misgegaan. Niemand is in Ethiopië achtergebleven. Iedereen kon, mede doordat alle stoelen waren verwijderd, mee met de C-130-vliegtuigen van de Israëlijsche luchtmacht en Boeings 747 van El Al. Een van de grote uitdagingen was het gebrek aan communicatiemiddelen. Er waren geen mobiele telefoons, laat staan smartphones of WhatsApp-groepen. Door jongeren met leiderscapaciteiten te zoeken en hen verantwoordelijk te maken voor het in alle stilte begeleiden van al die mensen en gezinnen, onder wie ouderen, zieken en baby's, kwam iedereen op tijd. De emigranten, die slechts wat kleding en kookgerei bij zich hadden, hielden zich goed aan de instructies."

"Het ging allemaal heel soepel", zegt Divon achteraf, "maar dat was exceptioneel. De operatie had plaats tijdens een burgeroorlog die op

zijn hoogtepunt was en net als alle oorlogen een onnodige tragedie veroorzaakte. Doordat leiderschap bij de rebellen ontbrak, wist niemand wat individuele soldaten zouden doen als ze de emigranten en hun begeleiders zouden ontdekken. Het is ook een wonder dat het is gelukt de operatie, waarvan alleen de premier, de minister van Buitenlandse Zaken en het leger op de hoogte waren ook echt geheim te houden", aldus Divon die uiteraard nog veel meer interessante en spannende details kan vertellen over Operatie Salomo.

EVENWICHTIGER BEELD

In 1993 is Haim Divon betrokken bij de ceremonie rond de ondertekening van de Oslo-akkoorden, als aanzet om het Palestijnse vraagstuk op te lossen door het toekennen van zelfbestuur aan de Palestijnse Nationale Autoriteit. "Daar realiseerde ik mij dat wij allemaal hetzelfde wilden. In tegenstelling tot wat mensen, op een heel andere toon en met een totaal verschillende retoriek, in de krant lezen, waren de discussies tussen Israël en de Palestijnen, heel informeel en intiem. Yassir Arafat toonde zich een goede, gastvrije metgezel." Divon vertelt en deelt graag persoonlijke anekdotes, omdat die het verhaal vertellen dat de media niet haalt. "De mensen lezen, horen en zien alleen maar drama, drama, drama en conflicten en nog eens conflicten, omdat redacteuren en programmamakers met sensatie lezers en kijkers willen trekken. Maar er gebeuren ook heel veel, misschien wel meer goede en plezierige dingen, waarover nooit wordt bericht. Denk aan de uitdagingen die Israël, dat is uitgegroeid van een ontwikkelingsland tot een ook op technologisch gebied zeer ontwikkeld land, bedrijven te bieden heeft." Door juist daarover te vertellen ontstaat niet alleen een evenwichtiger beeld, maar hoort de zaal ook tot nu toe onbekende feiten. "Bijvoorbeeld over het staatsbezoek van president Shimon Peres in 2013 aan Nederland. Hij was het eerste staatshoofd dat is ontvangen door koning Willem-Alexander. Bovendien heeft Peres de Eerste en Tweede Kamer toegeproken. Het organiseren van dat bezoek heeft heel wat inspanning gekost, maar is een succes geworden." Ook zijn persoonlijke ervaringen kunnen een publiek boeien. Dit is er één van: "Toen ik als jonge man gestationeerd was op Sri Lanka stond mijn vrouw op het punt te bevallen. Ze wilde naar Singapore om verzekerd te zijn dat alles goed zou gaan. Vlak voor de geboorte zou ik nog op reis gaan. Toen ik op het punt stond te vertrekken ontplofte een bom in het vliegtuig naast mij. Ik zag het gebeuren!" 🇮🇸